

Latvijas Botāniķu biedrība
Berģu iela 147
Rīga, LV-1024
botaniku-biedriba@hotmail.com

Latvijas Dabas fonds
Vīlandes iela 3-7
Rīga, LV-1010
ldf@ldf.lv

Vides pārraudzības valsts birojam
Rūpniecības iela 23,
Rīga, LV-1045

23.04.2019.

***Par plānoto kūdras ieguvi atradnē
„Skudru purvs” Kuldīgas novadā***

Atsaucoties uz Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļa vietnē publicēto paziņojumu par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu plānotajai kūdras ieguvei kūdras atradnē “Skudru purvs” Kuldīgas novadā (kadastra nr. 62840070118), vēlamies izteikt viedokli.

Publiski pieejamajā ietekmes uz vidi vērtējumā eksperti atzinušu Skudru purvu par nozīmīgu vairāku īpaši aizsargājamo sugu (piecu augu, divu ķērpju un vienas putnu sugas) saglabāšanā. Teritorijā konstatēto īpaši aizsargājamo sugu saglabāšana nav iespējama bez aizsargājamo biotopu saglabāšanas vai pasliktinot to stāvokli. Kā īpaši nozīmīgas aizsargājamas sugas šajā teritorijā norādīts ciņu mazmeldrs *Trichophorum cespitosum* un krāsu zeltlape *Serratula tinctoria* – abas ir sugas, kuru izplatības areāls Latvijā ir ierobežots. Uz abām minētajām sugām paredzētā kūdras ieguve radīs nelabvēlīgu ietekmi visas Latvijas un reģiona mērogā. Paredzētās darbības vietā un ar to hidroloģiski saistītajā teritorijā īpaši aizsargājamo augu sugu atradnes kūdras ieguves gadījumā tiktu neatgriezeniski iznīcinātas. Uzsveram, ka **paredzētā darbība ir pretrunā ar Sugu un biotopu likumu**, kas definē, ka sugu aizsardzības uzdevums ir nodrošināt apstākļus, kas labvēlīgi ietekmē sugu un veicina optimālu tās populāciju izplatību un īpatņu skaitu populācijās, t. i., suga ilgstoši nodrošina savu eksistenci kā raksturīgā biotopa dzīvotspējīga sastāvdaļa, dabiskais izplatības areāls nesamazinās, un dzīvotņu izmēri ir pietiekami lieli un tādi saglabāsies (Sugu un biotopu aizsardzības likums, 7. pants).

Nozīmīgākā nelabvēlīgā kūdras ieguves ietekme sagaidāma, pilnībā un neatgriezeniski iznīcinot labas kvalitātes augstā purva biotopu >170 ha platībā. Gan dabā konstatējams, gan AS “Latvijas valsts meži” eksperti ietekmes uz vidi vērtējumā atzinuši, ka augsto purvu veido dabiskiem purviem raksturīgas struktūras un sugu kopums, hidroloģiskais režīms ir stabils un augstajiem purviem atbilstošs. Nelabvēlīga nosusināšanas ietekme, ko radījuši pirms vairākiem gadu desmitiem ierīkoti grāvji, sagatavojot nelielu purva daļu kūdras ieguvei (nav notikusi, vismaz ne būtiskā apmērā), konstatējama tikai nelielā, dažu hektāru platībā purva dienvidu daļā. Tomēr, kā ietekmes uz vidi vērtējumā atzīst arī AS “Latvijas valsts meži” eksperti, šajā nosusināšanas ietekmētajā purva daļā biotopa kvalitāte ir laba, grāvji nefunkcionē vai funkcionē tikai daļēji. Veicot hidroloģiskā režīma uzlabošanu, iespējama teritorijas atjaunošanās par Eiropas biotopu 7110* *Aktīvi augstie purvi*. Visa Skudru purva platība ir hidroloģiski vienots komplekss, kas saglabājams visā tā platībā.

Paredzams, ka **kūdras ieguve arī nelabvēlīgi ietekmētu vēl vairākus Eiropas Savienības (turpmāk – ES) nozīmes/īpaši aizsargājamus biotopu veidus: 9010* Veci vai dabiski boreāli meži, 9080* Stagnāju meži un 91D0* Purvaini meži.** Tā kā kūdras ieguvei nepieciešams izveidot nosusināšanas sistēmu, nav reāli novērst ietekmes uz blakus teritorijām, pazeminot gruntsūdens līmeni purvam piegulošajos mežos. Visu minēto ES biotopu (7110*, 9010*, 9080*, 91D0*) aizsardzības stāvoklis Latvijā novērtēts kā nelabvēlīgs-slikts, ar tendenci pasliktināties (Biotopu direktīvas 92/43/EEK 17. panta ziņojums par 2007.–2012. gada periodu). Turklāt jāņem vērā, ka visi šie biotopu veidi ir visā ES un Latvijā prioritāri aizsargājami. Jebkura nelabvēlīga ietekme lokālā mērogā pasliktina to kopējo aizsardzības stāvokli Latvijas mērogā un pasliktina to stāvokli un izdzīvošanas izredzes ES kopumā. Šajā gadījumā kūdras ieguve viennozīmīgi ir pretrunā ar vides interesēm.

Vēlamies uzsvērt, ka šajā gadījumā **kūdras ieguve paredzēta reģionā ar mazu augsto un cita tipa purvu īpatsvaru.** Purvi šajā reģionā aizņem nelielas platības, taču ainavas mērogā tie ir ļoti nozīmīgi elementi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, un katrs no tiem ir vērtība pats par sevi ar unikālu hidroloģisko režīmu, veidošanās vēsturi, sugu kompleksu utt. **Katra dabiska un maz ietekmēta purva iznīcināšana Rietumlatvijā vērā ņemami samazina kopējo reģiona purvu biotopu platību un palielina dabisko biotopu, tostarp augsto purvu, fragmentāciju, līdz ar to radot arī lokālas izmiršanas risku daudzām šo biotopu speciālistu sugām, piemēram, ciņu mazmeldram.**

Šobrīd Latvijā nav pabeigta ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija un nav pieejams uz aktuāliem datiem balstīts izvērtējums par šo biotopu veidu sastopamību un aizsardzības stāvokli Latvijā. Līdz brīdim, **kamēr biotopu inventarizācija nav pabeigta un rezultāti izvērtēti, nav pieļaujama neviena dabiska augstā purva iznīcināšana!** Turklāt, izvērtējot iespējamus ieguvumus un zaudējumus, paredzams tikai īstermiņa ieguvums no plānotās kūdras ieguves, kas diez vai dos vērā ņemamu pienesumu sabiedrības interesēs. Turpretī īsā laikā tiks zaudēta vairāku gadu tūkstošu laikā izveidojusies ekosistēma, kas sabiedrībai kopumā sniedz būtiskus ekosistēmas pakalpojumus, tostarp klimata regulēšanu, bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu un vides izziņas un rekreācijas iespējas. **Gan Skudru purvs, gan daži citi šī reģiona purvi ir nozīmīgas ogošanas un atpūtas vietas vietējiem iedzīvotājiem, kuri, uzsākot kūdras ieguvi, šīs iespējas zaudēs.** Pārredzamā nākotnē, t. i., vairāku simtu gadu vai pat vēl ilgākā laikā, šīs funkcijas pilnvērtīgā apmērā nav iespējams atjaunot. Ņemot vērā nelielo purvu īpatsvaru Rietumlatvijā, katrs dabisks un maz ietekmēts augstais purvs, tostarp Skudru purvs, ir saglabājams sabiedrības un dabas aizsardzības interesēs.

Ņemot vērā visu augšminēto biotopu slikto aizsardzības stāvokli Latvijā un tendenci pasliktināties, **iebilstam pret kūdras ieguvi Skudru purvā. Paredzētā darbība atstās būtisku nelabvēlīgu ietekmi gan uz konkrēto purvu un tam piegulošo teritoriju, gan uz augsto purvu biotopu un ar tiem saistīto biotopu aizsardzības stāvokli Rietumlatvijā un Latvijā kopumā.**

Paredzamais ieguvums nav samērojams ar paredzamo zaudējumu, un kūdras ieguves pieļaušana Skudru purvā būtu uzskatāma par īsredzīgu dabas resursu izmantošanu, ignorējot dabas aizsardzības aspektu un radot būtisku kaitējumu videi un sabiedrībai ilgtermiņā.

Ar cieņu,

Rūta Sniedze-Kretalova, Latvijas Botāniķu biedrības valdes priekšsēdētāja

Ģirts Strazdiņš, Latvijas Dabas fonda direktors

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU